

EUROPESE
COMMISSIE

Brussel, 18.12.2012
COM(2012) 789 final

MEDEDELING VAN DE COMMISSIE

over inhoud in de digitale interne markt

MEDEDELING

over inhoud in de digitale interne markt

1. Inleiding

De digitale economie, een belangrijke aanjager van groei in de voorbije twee decennia, zal de komende jaren naar verwachting zeven maal sneller blijven groeien dan het Europese bbp. Er bestaan nieuwe manieren om inhoud online te leveren, te creëren en te distribueren, en dit geeft nieuwe mogelijkheden om waarde te scheppen. Het ontstaan van nieuwe bedrijfsmodellen die gebruikmaken van de mogelijkheden van internet om inhoud over te brengen, is zowel een uitdaging als een kans voor creatieve bedrijven, auteurs en kunstenaars en de andere medespelers van de digitale economie. Tegen deze achtergrond heeft de Commissie zich onder meer tot doel gesteld ervoor te zorgen dat het auteursrecht en de daarmee verbonden praktijken, zoals het verlenen van licenties, geschikt blijven voor gebruik in de nieuwe digitale context.

In 2010 heeft de Commissie in de Digitale Agenda voor Europa¹ haar streven te kennen gegeven om de toegang tot digitale inhoud open te stellen als onderdeel van haar strategie om een dynamische digitale interne markt tot stand te brengen, en heeft zij een aantal maatregelen op het gebied van auteursrechten bekendgemaakt. In 2011 heeft zij in haar strategie voor intellectuele-eigendomsrechten “Een eengemaakte markt voor intellectuele-eigendomsrechten”² erkend dat auteursrechten van strategisch belang zijn voor de ontwikkeling van de digitale interne markt. In de strategie werd gestreefd naar het ontwikkelen van oplossingen om specifieke obstakels doelgericht aan te pakken met de meest geschikte instrumenten, ongeacht of deze van commerciële of contractuele aard zijn, op basis van technologie zijn ontwikkeld dan wel op basis van wetgeving zijn geregeld.

In deze context heeft de Commissie reeds een aantal acties ondernomen, waaronder nieuwe wetgeving over verweesde werken en een wetsvoorstel inzake collectief beheer dat nog in behandeling is, een contractueel geregelde oplossing in de vorm van memoranda van overeenstemming over uitverkochte boeken, toegang tot werken voor visueel gehandicapten en ondersteuning voor de ontwikkeling van technologische oplossingen. De Commissie heeft in het programma voor ICT-beleidssteuning 2012 van het CIP (Kaderprogramma voor concurrentievermogen en innovatie) ook een oproep bekendgemaakt over “Europees beheer van informatie over rechten”.

In het Pact voor groei en banen van juni 2012 hebben de staatshoofden en regeringsleiders verklaard dat naast andere maatregelen die nodig zijn om tegen 2015 een goed functionerende digitale interne markt tot stand te brengen, Europa's auteursrechtenregeling moet worden gemoderniseerd en het verlenen van licenties dient te worden bevorderd, terwijl een hoog niveau van bescherming voor intellectuele-eigendomsrechten moet worden geboden en rekening moet worden gehouden met culturele diversiteit.

Hoewel er heel wat vooruitgang is geboekt om de in de Digitale Agenda voor Europa en in de strategie voor intellectuele-eigendomsrechten aangewezen acties inzake auteursrechten te

¹ COM(2010) 245 definitief /2.

² COM(2011) 287 definitief.

realiseren, is er nog heel wat werk nodig om een doeltreffende interne markt op het gebied van auteursrechten tot stand te brengen.

De Commissie zal daarom inzetten op twee parallelle werkerreinen. Zij zal haar inspanningen om het Europese wetgevingskader inzake auteursrechten te herzien en te moderniseren voortzetten en afronden.

Daarnaast zal de Commissie een aantal punten voorstellen waarop snelle vooruitgang noodzakelijk en mogelijk is. Derhalve zal de Commissie een gestructureerde dialoog met belanghebbenden opzetten waarbij zij zich tot doel stelt tegen einde 2013 te komen met door de bedrijfssector ondersteunde praktische oplossingen voor deze kwesties, nog afgezien van verdere beleidsinitiatieven en een mogelijk noodzakelijke hervorming van de wetgeving. Onder de benaming “Licensing Europe” beoogt dit proces het potentieel aan te boren en de mogelijke grenzen af te tasten van innovatieve oplossingen op het gebied van licenties en technologieën om de Europese wetgeving en praktijk op het gebied van auteursrechten klaar te maken voor het digitale tijdperk.

2. Gestructureerde dialoog met belanghebbenden

“Licensing Europe” zal vier parallelle werkgebieden omvatten, met als taak effectieve marktgedragen oplossingen voor te stellen zonder dat wordt vooruitgelopen op de mogelijke noodzaak van beleidsinitiatieven. Om deze reden zullen de deelnemers praktijkmensen zijn, namelijk vertegenwoordigers van houders van rechten, licentiehouders, commerciële en niet-commerciële gebruikers van beschermde inhoud alsmede eindgebruikers van het internet. Het proces gaat van start op een algemene openingsvergadering begin 2013. Er worden werkgroepen opgericht die de werkzaamheden aanvangen en aan de algemene vergadering rapporteren, tussentijds (in juni) en aan het slot in het vierde kwartaal van 2013. Het proces zal alle hieronder vermelde thema’s behandelen. De specifieke inhoud van de werkzaamheden voor elk van deze groepen moet als indicatief worden beschouwd.

i) Grensoverschrijdende toegang en overbrengbaarheid van diensten

De Commissie heeft tot doel grensoverschrijdende onlinetoegang en het overbrengen van inhoud over de grenzen heen te bevorderen. Om voordeel te halen uit nieuwe ontwikkelingen, zoals cloud-computing, moet ook de grensoverschrijdende legale toegang tot in de cloud opgeslagen inhoud en diensten worden vereenvoudigd. Dienstverleners die hun diensten aan consumenten in de EU willen aanbieden, moeten ervoor zorgen dat zij over alle noodzakelijke rechten beschikken in de lidstaten waar zij diensten willen verlenen. Licenties kunnen worden verleend op het grondgebied van verschillende lidstaten of op één enkel grondgebied, naargelang van de sector, de dienstverlener en de houder van de rechten. De distributie van inhoud blijft vaak echter beperkt tot één lidstaat of enkele lidstaten (door bijvoorbeeld gebruik te maken van “geo-blocking”), waarbij dienstverleners (onlineplatforms) of houders van rechten ervoor kiezen de grensoverschrijdende verkoop aan beperkingen te onderwerpen.

- In dit werkgebied moeten de voornaamste categorieën van beperkingen op grensoverschrijdende toegang en overdraagbaarheid per sector worden omschreven (rekening houdend met een aantal aspecten van de reacties op de raadpleging van 2011 over het groenboek betreffende onlinedistributie van audiovisuele werken in de EU) alsook de voornaamste redenen voor deze beperkingen. Op basis daarvan moet de

werkgroep de huidige initiatieven in de sector inventariseren en praktische oplossingen aanreiken om toegang op het grondgebied van verschillende lidstaten te bevorderen.

ii) Door gebruikers gegenereerde inhoud en licentieverlening voor kleinschalige gebruikers van beschermd materiaal

De Commissie stelt zich tot doel transparantie te bevorderen en ervoor te zorgen dat eindgebruikers meer duidelijkheid hebben over rechtmatige en niet-rechtmatige vormen van gebruik van beschermd materiaal, alsmede vlotter toegang krijgen tot legale oplossingen. Door de gebruikers zelf gegenereerde inhoud wordt vaak onderworpen aan een of andere vorm van licentieverlening door de houders van rechten, in partnerschap met bepaalde platforms. De schaal en het dekkingsgebied van deze licenties zijn echter niet transparant voor de eindgebruiker. Verder creëren dergelijke regelingen rechten en verplichtingen voor de contractpartijen, maar bieden zij niet noodzakelijk rechtszekerheid aan de eindgebruiker. Daarnaast ondervinden kleinschalige gebruikers van inhoud, zoals kleine ondernemingen die een aantal beelden of muziekfragmenten op hun website wensen te gebruiken, moeilijkheden wanneer zij willen uitzoeken hoe zij licenties voor bescheiden gebruik van beschermde inhoud kunnen verkrijgen.

- In dit werkgebied moet worden nagegaan in welke mate licenties voor door eindgebruikers gegenereerde inhoud aan relevante platforms zijn verleend, en hoe ervoor kan worden gezorgd dat eindgebruikers geïnformeerd worden over legale dan wel onrechtmatige vormen van gebruik daarvan op het internet.
- Eindgebruikers moeten vlotter toegang hebben en meer duidelijkheid verkrijgen over welke vormen van gebruik van beschermd materiaal rechtmatig dan wel onrechtmatig zijn. Daarom moet worden nagegaan wat voor initiatieven van licentieverlening “met één muisklik” in de EU bereikbaar zijn en hoever deze licenties reiken, er moeten oplossingen worden aangereikt om de ontwikkeling en interconnectie van deze initiatieven uit te breiden en er moet worden onderzocht of licentieverlening hiervoor geschikt is en onder welke voorwaarden – bijv. door gratis licenties.

iii) Audiovisuele sector en instellingen voor cultureel erfgoed

De Commissie heeft tot doel de deponering en onlinebeschikbaarheid van films in de EU te bevorderen zowel voor commerciële doeleinden als voor niet-commerciële cultureel en educatief gebruik. Voor onlinediensten blijft het moeilijk catalogi van Europese films te ontwikkelen voor onlinebeschikbaarheid, in het bijzonder wanneer het gaat om films die niet meer in distributie zijn, dit zijn werken waarvan de rechthebbenden niet bereid zijn of niet in staat zijn te zorgen voor een individuele exploitatie: het kan moeilijk zijn het bestaan van films op te sporen of het kan complex en tijdrovend zijn de rechten daarvoor te vereffenen. Instituten voor cinematografisch erfgoed zijn ook van mening dat zij door de huidige situatie in een aantal lidstaten niet in staat zijn hun taak van openbaar belang te vervullen.

- In dit werkgebied moet worden nagaan welke samenwerkingsvormen succesvol zijn voor het opsporen en online beschikbaar stellen van audiovisuele werken, in het bijzonder wanneer deze werken vrijwillig uit distributie zijn genomen. Er moet worden gezocht naar concrete oplossingen om goede praktijken voor zowel commerciële als niet-commerciële vormen van gebruik over heel de EU te verspreiden.

- Er moeten aanbevelingen worden opgesteld voor de wijze waarop lidstaten instellingen voor cultureel erfgoed de passende praktische ruimte kunnen verschaffen om gearhiveerd materiaal te reproduceren of in een ander formaat om te zetten met het oog op digitalisering voor bewaringsdoeleinden.

iv) Textmining en datamining

De Commissie wil het efficiënte gebruik van textmining en datamining (TDM) voor wetenschappelijk onderzoek bevorderen. TDM vereist momenteel contractuele overeenkomsten tussen gebruikers (meestal onderzoeksinstituten) en houders van rechten (bijvoorbeeld uitgeverij van wetenschappelijke tijdschriften) om de voorschriften voor technische toegang tot de desbetreffende gegevensverzamelingen vast te stellen.

- In dit werkgebied wordt nagegaan op welke schaal er in de EU vraag is naar TDM-toegang voor textmining van wetenschappelijke publicaties en onderliggende gegevens voor onderzoekdoeleinden, en op welke manier aan deze vraag kan worden voldaan. Er moet worden onderzocht of er een mogelijkheid voor standaardlicentiemodellen bestaat en welke de grenzen daarvan kunnen zijn, en ook of er geschikte en haalbare technologische platforms bestaan die TDM-toegang kunnen bevorderen.

Naast deze gebieden is de kwestie van de **vergoedingen voor het kopiëren voor privégebruik** in 2012 in een sectorale bemiddelingsprocedure behandeld, op voorstel van de Commissie en onder leiding van gewezen commissaris António Vitorino. Naar verwachting zal de heer Vitorino begin volgend jaar een verslag over deze kwestie overleggen met daarin een aantal aanbevelingen. Op basis daarvan zal de Commissie conclusies trekken aangaande passende vervolgvactiteiten voor de specifieke aanbevelingen, met inbegrip van verdere mogelijkheden voor belanghebbenden om bij te dragen tot de opmaak van toekomstbestendige en op de interne markt gerichte oplossingen.

3. Herziening van het kader voor auteursrechten

Parallel hiermee zal de Commissie de lopende herziening van het EU-kader voor auteursrechten afronden. Zij zal zich hiervoor baseren op marktstudies, effectbeoordelingen en wetgevingsactiviteiten zodat zij in 2014 kan besluiten of het passend is de daaruit voortvloeiende wetgevingsvoorstellen in te dienen. De volgende elementen zullen daarin aan bod komen: territorialiteit in de interne markt; harmonisatie, beperkingen en uitzonderingen op het auteursrecht in het digitale tijdperk; fragmentatie van de Europese auteursrechtenmarkt; en mogelijkheden om de effectiviteit en de efficiëntie van de handhaving te verbeteren en tegelijkertijd de legitimiteit ervan te ondersteunen in de ruimere context van de hervorming van het auteursrecht.

4. Conclusie

De volgende twee jaar zal de Commissie voortwerken aan een modern kader voor auteursrecht dat zijn doeleinden blijft dienen en innovatieve marktpraktijken kan bevorderen zodat de daadwerkelijke erkenning en vergoeding van houders van rechten gewaarborgd blijft. Tegelijkertijd moet het kader duurzame prikkels voor creativiteit, culturele diversiteit en innovatie bevatten, de keuze vergroten en wettelijke oplossingen toegankelijk maken voor

eindgebruikers, nieuwe bedrijfsmodellen levenskansen bieden en daadkrachtiger bijdragen tot het bestrijden van illegale aanbidding en piraterij.

De Commissie vertrouwt erop dat de dialoog met belanghebbenden een voedingsgrond kan vormen voor innovatieve oplossingen waarbij alle partijen winnen. Dergelijke oplossingen zijn van vitaal belang om de digitale interne markt en het Europese culturele beleid vooruit te stuwten, en vormen een aanvulling op de lopende werkzaamheden voor de tenuitvoerlegging van de Digitale Agenda, de modernisering van het auteursrecht in de interne markt en de succesvolle uitvoering van de programma's Media en Cultuur.